

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
v/ Presidentskapet
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/2753-

Dato
6. oktober 2023

Stortingets behandling av forslag til endringer i klimakvoteloven

Klima- og miljødepartementet har i dag fremmet for Stortinget Prop 3 LS (2023-2024)¹ om endringer i klimakvoteloven som er nødvendige før å gjennomføre endringer i EUs klimakvotesystem i norsk rett, og hvor det bes om Stortingets samtykke til deltakelse i en EØS-komiteébeslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av de endrede EU-reglene.

I mai 2023 vedtok EU endringer i klimakvotedirektivet og tilknyttet EU-regelverk, som følge av at EU (i likhet med Norge) forsterket sitt klimamål for 2030. Hovedgrepet i det forsterkede klimakvotedirektivet er utvidelse av virkeområdet til å omfatte maritim transport og et redusert antall tilgjengelige klimakvoter. Endringene EU har vedtatt er EØS-relevante og må innlemmes i EØS-avtalen slik de er vedtatt i EU, med noen få unntak. Gjennomføring i norsk rett av noen av endringene EU har vedtatt forutsetter endringer i klimakvoteloven.

Deler av regelverket, blant annet innføring av kvoteplikt for maritim transport, og en ny ordning under Innovasjonsfondet som åpner for støtte til hydrogenproduksjon, skal gjelde for EU fra og med 1. januar 2024. Det er ønskelig at Norge kan delta fra start:

- At innføringen av kvoteplikt for maritim transport trer i kraft samtidig i Norge som i EU er ønskelig fordi det vil gi likebehandling i EØS, hindre negative konsekvenser for næringen og redusere mulighetene for omgåelse av EU-reglene. Samtidig innføring av kvoteplikten forutsetter at endringene i klimakvotesystemet innlemmes i EØS-avtalen innen utgangen av 2023 og at nødvendige lovendringer i klimakvoteloven er trådt i kraft 1. januar 2024.

¹ Prop 3 LS (2023-2024) *Endringer i klimakvoteloven (endret virkeområde m.m) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/957 (om endring av MRV-forordningen) og direktiv (EU) 2023/959 (om endringer i klimakvotedirektivet og beslutning om markedsstabilitetsreserven) m.m.*

- Det er også en forutsetning for norske aktørers deltakelse i hydrogenauksjonene under Innovasjonsfondet at de endrede EU-reglene er innlemmet i EØS-avtalen innen utgangen av 2023. Norske aktører kan i første omgang være med å konkurrere om 800 millioner euro, rundt ni milliarder norske kroner med dagens kurs, og har ifølge foreløpige vurderinger fra Enova stort potensiale for å få betydelig støtte gjennom denne ordningen dersom de får delta.

Kort tid mellom vedtakelsen av regelverket og ikrafttreddelsen av dette i EU har gitt svært kort tid til prosessene med EØS-innlemmelse og gjennomføring i EFTA-statenes nasjonale lovgivning. Saken er derfor preget av svært korte tidsfrister. For at samtidig ikrafttredelse i Norge og EU skal være mulig må Stortinget innen utgangen av 2023 både samtykke til deltakelse i EØS-komiteébeslutningen om EØS-innlemmelse og vedta lovendringene. Regelverket kan tre i kraft innen 1.januar 2024 dersom Stortinget behandler proposisjonen før nyttår.

I proposisjonen foreslås for det første endringer i klimakvoteloven som er nødvendig for å gjennomføre EU-rettsaktene i norsk rett. Det er hovedsakelig følgende materielle endringer som foreslås: Lovens stedlige og materielle virkeområde utvides til å omfatte maritim transport, forutsetningen om at aktiviteter må ha utslipp for å delta i klimakvotesystemet fjernes (tilrettelegger for at anlegg uten utslipp kan søke om tildeling av vederlagsfrie kvoter), forutsetningen om at deltakelse i klimakvotesystemet medfører kvoteplikt fjernes (for noen aktiviteter skal det kun overvåkes og rapporteres utslipp) og det inntas nye bestemmelser om tilsyn og håndheving. Det foreslås også en rekke tekniske endringer uten betydning for meningsinnholdet i loven, for eksempel språktekniske endringer og at sanksjonshjemler samles i ett kapittel.

I proposisjonen bes videre om Stortingets samtykke til deltakelse i en EØS-komiteébeslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av de relevante EU-rettsaktene. De fleste konsekvensene av å innlemme disse rettsaktene er reflektert i de foreslåtte lovendringene. I tillegg kommer blant annet deltagelsen i det nye kvotesystemet for veitrafikk, bygninger og deler av industrien (ETS2) fra 2027, som inngår som en del av endringene i klimakvotedirektivet. Klima- og miljødepartementet vil komme tilbake til hvordan den delen av klimakvotedirektivet som gjelder ETS2 skal gjennomføres i norsk rett.

Det er lagt opp til at EØS-komiteébeslutningen fattes 8. desember 2023. Dersom proposisjonen skulle blitt fremmet for Stortinget etter at beslutningen er formelt fattet, ville dette ikke gitt Stortinget nok tid til å behandle de foreslåtte lovendringene og ta stilling til EØS-komiteébeslutningen før nyttår. Derfor fremmes proposisjonen nå, slik at proposisjonen kan behandles parallelt med den formelle prosessen på EU-siden og i EFTA-sekretariatet.

Proposisjonen inneholder et utkast til EØS-komiteébeslutning (se s. 120), som er i tråd med Klima- og miljødepartementets vurdering av hvordan endelig beslutning vil bli. Etter ferdigstillelsen av proposisjonen, men før proposisjonen ble fremmet for Stortinget, er det oppnådd enighet mellom EFTA-statene og EU-Kommisjonen om innholdet i beslutningen.

Innholdet i beslutningen er i tråd med forutsetningene departementet har lagt til grunn i proposisjonen. For ordens skyld nevnes at det i den omforente EØS-komiteebeslutningen er lagt til en tilpasning for Liechtenstein knyttet til det nye kvotesystemet for veitrafikk, bygninger og deler av industrien (ETS2), som ikke fremgår av proposisjonen. Liechtenstein får gjennom tilpasningen blant annet et midlertidig unntak fra kravet om tillatelse for å drive med aktiviteter omfattet av ETS2 og fra kravet om overvåkning og rapportering. Tilpasningen er begrunnet med den særskilte ordningen mellom Liechtenstein og Sveits, som omfatter en tollunion der Sveits står for alt det praktiske rundt avgifter. Ingen av EFTA-statene har hatt innvendinger mot tilpasningen, som det er behov for utfra den særskilte ordningen som eksisterer mellom Sveits og Liechtenstein.

Det er ikke ventet at den endelige EØS-komiteebeslutningen vil avvike vesentlig fra det som er forutsatt i proposisjonen og beskrevet i dette brevet. Dersom den likevel og mot formodning skulle avvike vesentlig, vil saken igjen bli lagt fram for Stortinget.

Jeg ber på denne bakgrunn om at Stortinget behandler lovforslaget så raskt som Stortinget finner forsvarlig.

Med hilsen

Espen Barth Eide

